

Ene Mõlter on kodanikumärgi kandja

Küllap meil kõigil on olnud aeg-ajalt asja sotsiaaltöötaja kabinetist läbi astuda. Kellel vaja toetusi taotleda, kellel jälle lastekasvatamisprobleemid üle pea kasvavad.

Seekord olin minagi Nõo Vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja kabinetis istet võtnud, aga mingit mureprobleemi mul küll välja rääkida ei olnud. Vastupidi. Soovisin Ene Mõlteril kätt suruda, sest tema tunnustati 26. novembril tähistatava kodanikupäeva raames üheks kodanikumärgi vääriliseks 17-st tublist ja aktiivsest Eesti kodanikust.

"Oh, mis nüüd mina!" tõrjus Ene Mõlter kohtumisel tagasihoidlikult. "See on lihtsalt minu töö olnud. Ja ega ma siis üks pole toimetanud. Mul on alati palju toetajaid ja abilisi olnud!"

Minul oli üpris uhke tunne istuda sellise vestluskaaslase kõrval, teades, et ega igapäevale ikka nii soliidse tähendusega aumärke rinda ei panda.

Aumärk ise on traditsiooniliselt rahvusvärvides kujundatud ja lihtne. Aastaarv 1998 märgib staatuse algust, rinda sobib seda panna igal pidulikult juhtumil. Ene Mõlter on 168. märgikandja.

Muidugi on Ene rõõms selle tunnustuse üle. Pealegi sai ta osaleda kahel väga kõrgetasemelisel üritusel.

Reedel, 25. novembril kogunes 17 märgisaajat Stenbocki majas Andrus Ansipi juures. Peaminister õnnitles kokkutulnud ja andis märgid üle. Tublised tegijad tervitas ka Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti peadirektor ja kinnitas omakorda rinda väikese märgi. Siis tutvuti maja erinevate kabinetidega, saadi aimu e-valitsuse toimimisest. Tõsteti ampanjaklaase ja puhuti juttu.

Laupäeval, 26. novembril olid samad kodanikud kutsutud Mustpeade Majja, kus rahvastikuminister Paul-Erik Rummo kuulutas välja aasta 2005 kodaniku, kelleks oli perekond Anderson, kolmikust poegade vanemad. Veel anti välja 2 stipendiumi külaliskülastajate ja seto liikumise aktivistidele. Kohal oli palju väliskülalisi. Toimus pidulik kontsert ja bankett.

Lisaks aumärgile sai Ene tutvustada paljude toredate inimestega. Ta võttis juba vastu küllakutse Hiiu aumärgi esindajalt.

Kodanikupäeva aumärk on hinnaline kingitus kodanikuhuse silmapaistvalt hea täitmisest, mis antakse Eesti kodanikule iga aasta 26. novembril seoses Eesti vabariigi kodanike dokumenteerimise aastapäevaga 1998. aastast peale.

Aumärk võidakse anda teenete eest kodanikuteaduse väärtustamise ühiskonnas, Eesti Vabariigi kodanikuskasvatuse edendamise eest ja kodanikupäeva väärilise korraldamise eest.

Meie vestluse põhiteljeks kujunes laps-perekond liin. Oli ju 2005. aasta kodanikupäeva põhimotoks "Lapsest sirgub kodanik". Ühe sotsiaaltöötajaga kokku puutudes oled kohe valmis kuulma heietusi, kui vähe on raha ja kui palju on abivajajaid. Oled juba ette kuulmas ohkamist, et see aitamise on kui piisake meres. Aga võta näpust! Meie põgus hilisõhtune vestlus kujunes erksaks ja optimistlikuks, kui Ene meenutas paljusid ettevõtmisi ja üritusi, ikka valla lastega koos tehtuid. Ta mainis, et Tallinnasse kutsuti teda eelkõige lastetöö edendamise pärast koduvallas.

Ene Mõlter on sotsiaalosakonnas töötanud juba 25. märtsist 1993. Erialalt on ta koolieelse lastekasvatuse pedagoog-psühholoog.

Varem on ta töötanud Nõo lasteaias kasvataja ja metoodikuna. Seega võib teda pidada lastetöö spetsialistiks.

Lisaks on ta omandanud kõrghariduse sotsiaaltöö erialal.

Ene Mõlteril tuleb oma töös kokku puutuda ka peredega seonduvate probleemidega, sh lastega. Kindlasti pole Ene ainult võlukepikest viibutanud ja sellisel kombel kõik asjad kohemaid joonde ajanud. Et peredega kontakti luua, koostööd arendada, ka lootusetumas olukorras ikkagi olekõrt leida, selleks on Ene pidanud ise paljudele ustele koputama, selgitustööd tegema, projektirahasid taotlema, kõikvõimalikke üritusi organiseerima.

Õnnestunud projektid

Ene tugevaks küljeks võib pidada projektide kirjutamise oskust ja ka nende projektide käivitamise ja elushoidmise oskusi.

Esimese projekti kirjutas ta 1994. aastal vanurite avahoolduseks Nõo vallas, mille käigus asus tööle kaks hooldustöötajat.

Teise projekti idee sündis Haldusjuhtimise Instituudis õppides, kui Rootsis õppesõidul tutvuti eakamatele inimestele mõeldud erinevate elukeske õppe võimalustega (erinevad huvikeskused omaette majades).

1996. aastal sündiski teine projekt – päevakeskus. Nõo Päevakeskus on küll polüfunktsionaalne maja, kus toimetavad sees erinevad ringid. Aga regulaarsetel üritustel osalevad juba väga pika staaziga aktivistid, kes on kooskäimise võimaluse üle väga tänulikud. 2004. aastal tegutses majas ka noorte emade ühendus "Hea Alguse" projekti raames.

Ene Mõlter ise on tänulik sotsiaalministeeriumile, kes eraldas tollal 64 000 krooni, ja Nõo Vallavalitsusele, kes toetas lisarahadega.

Järgmised projektid on juba suunatud lastetöö edendamisele.

Enet teatakse aktiivse laste suvelaagrite korraldajana. 2005. aasta suvel toimus juba kaheksas Nõo laste suvelaager.

Ene meenutab, et aastaid tagasi oli tal kurvastav suvel vaadata majades vahel igavlevaid lapsi. "No midagi peaks nendega ette võtma!" vasardas mõtetes. Tõuke andis ka ühel nõupidamisel kuuldu, kus Tabivere lasteaednikud rääkisid oma kogemustest kohalike laste suvelaagrite organiseerimisel. Kes see ikka teeb, kui ise ei tee! Nii see laagrivärk käima läkski.

Eelnevad aastad on Ene olnud eestvedaja ja korraldaja rollis, kaks viimast aastat oli ta ka üheks kasvatajaks.

"Tänu laagritele ma nii paljusid lapsi tunnengi. Ja nemad mind!" särab Ene. See on talle väga oluline. Väga hindab ta ka õpetajate kaasalöömist ja aktiivsust.

Laagrikorraldaja arvab, et lapsele on kindlasti üpris oluline oma taskuraha teenida. Samas on aga väga paljudele lastele laagri-elu ainus võimalus oma pereleust väljapoole pääseda, head keskkonda kogeda, ka koduvabariiki laiemalt tundma õppida. Ene on palju vaeva näinud lastele töökohtade planeerimisega. Asutused ei ole kuigi varmad jah-sõna ütlemisele. Tänuulik ollakse oma pikaajalisele koostööpartnerile AS-le Terkar, samuti kauaaegsele tootlustajale AS Sildo.

Ene on laagrite töö korraldamisel lähtunud väga tõsisest eesmärkidest. Ta on tahtnud noortele näidata, kui oluline on motiveeritus. Tehes korralikult tööd, saad paremat palka. Oled hoolas õpilane, saad parema hariduse, mis võimaldab tasuvamat tööd

leida.

Oluline roll on laagritel olnud noorukite kriminaalpreventiivsel tööl. Enele on südameasjaks probleemsete laste aitamise ja nende tublikeks kodanikeks kasvatamine. Seda keerulist ja vastutustööd on ta saanud edukalt teha tänu maavalitsuse Alaerialiste Asjade Komisjoni, Nõo Vallavalitsuse ja kooli toetusele ja kaasabile.

Lastel on laagriperioodil töö ja puhkus käinud käsikäes. Vaba aja sisustamiseks on igasuguseid ideid välja käidud.

"Üheks oluliseks tiivustajaks on olnud mu oma pere liikmed. Oma poiste peal (st poegade, 16 ja 19) näen ära, kas üks või teine asi hakkaks toimima, nemad jagavad kommentaare. Ja abikaasa ja poistega ajame kaardi peal näpuga järke, kuhu me järgmisel suvel võiksime veel laagrilastega sõita. Väga paljud kohad on juba läbi käidud."

Laagri tegemisest tagasi tõmbuda või pausi teha pole lootustki. Lapsed lausa ripuvad küljes, et millal jälle, ja ka lapsevanemad helistavad ja on mures, kui kohti ei jätku.

Rühmade suurus on olnud 18 last.

Aastatel 1999–2002 oli Ene veel ühe projekti eestvedaja. See oli taas mõeldud kohalike laste arendamisele.

Poiste Elukool haaras 7.–9. klassi poisse ja sisaldas erinevaid kohtumisi, vestlusi, võistlusi, laagreid. Nii käidi näiteks Viljandi noortevanglas, jälgiti Tartu kohtumajas kohtuistungit, külastati noortekabinetti. Üheks põnevamaks ürituseks oli kindlasti 3-päevane sõjaväelaager Tartu Üksiku Jalaväepataljoni esindajate kaasabil.

Ene on kindel, et Elukool andis poistele palju lisateadmisi, süendas nende eneseteadvust ning aitas õigemaid valikuid teha.

Missioonitundega tegutseja

Ene on oma tegutsemisest, lastest ja saavutustest rääkides elevil ja naerusuine. Selline tunne on, et kohe tõuseb ja ruttab järgmist asja korraldama. Selge! Kui juba teha, siis teha – ja eluga!

Ene Mõlteri näol on tegemist sügava missioonitundega inimesega, kes lihtsalt tunneb, et peab teist inimest aitama. Ta saab inimestest laste säravatest silmadest ja kaaskodanike tänulikust suhtumisest.

Ta ise lisab, et tema tegevus on aastate jooksul veidi teisema iseloomu omandanud. Nüüd on olnud võimalus liikuda n.ö tulekahju kustutamisel tulekahju ennetamise põhimõttele. Problee-

Valla sotsiaalosakonna juhataja Ene Mõlter

me suudetakse juba varakult tunnetada ja seetõttu on abikäsi võimalik õigeaegselt ulatada.

"Mis sulle tänasel päeval kõige rohkem muret teeb?" pärin Enelt lõpetuseks.

"Minu kui sotsiaalametniku suust on seda võib-olla veidi ootamatult kuulda, aga ütlen: siin ilmas on kõik omavahel seotud.

Kallid vanemad! Märgake oma last! Oma lapse jaoks tuleb aega võtta. Lapsed vajavad tähelepanu ja tunnustust. Kui nad seda kodunt ei leia, peavad nad seda mujal otsima. Need vanemad, kes oma lastega väikelapsest peale on tihedas kontaktis olnud, suudavad suurema tõenäosusega kokkuhoidva ja sõbraliku pere luua. Selline pere eeskuj, koos tegemise rõõm toimib ka järgnevates põlvkondades. Siis oleks meil ka vähem probleemseid lapsi ja peresid."

Ene Mõlterit iseloomustasid tema kandidatuuri ülesseadjad Tartu Maavalitsusest.

Tiina Kivirüüt, lastekaitse spetsialist: "Ene on oma tööloogis kindlasti maakonnas üks pädevamaid. Ta on alati olnud hästi koostöövalmis. Maakonnasiseste projektide käivitamisel on ta alati garanteerinud nende hea õnnestumise."

Aino Popova, sotsiaalkasvatustöö peaspetsialist: "Vaieldamatult on Ene prioriteediks olnud lapsed. Seda tööd on ta väga hästi teinud. On kindlasti teisiigi tublised tegijad, aga tema on laiahaardelisem, missioonitundega. Tänuväärt on tema laagrite korraldamine. Ta ise sobib lastega, sest teeb oma tööd südamega."

Aime Koger, sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja asetäitja: "Tubli inimene. Ta on kõik temale ametkondlikult pandud kohustused täitnud korrektselt ja suure püüdlikkusega. Ta on võimekas ja kogenud projektide kirjutaja. Tänu sellele on ta suutnud oma regiooni raha juurde tuua ja elu paremaks korraldada. Ta pole kartnud lisakohustusi võtta. Kiiduväärt on ka tema enesetäiendamise huvi kõik-sugu koolituse kaasa teha."

MILVI PENZA

Detsembrikuu pensioni vastuvõtmist ei peaks jätma jaanuarisse

Teade puudutab ligikaudu 200 000 pensionäri, kes ei oma arvelduskontot pangas ja kellest üle poole on harjunud iga kuu kindlal kuupäeval ise postkontoris oma pensioni järel käima ning kellest väiksemale osale toimetatakse pension koju kätte.

Sotsiaalkindlustusamet soovib käesoleva aasta pensionisummad vastu võtta kindlasti detsembris ja mitte jätta uude aastasse.

Sellega väldite tänavu aasta alguse olukorra kordumist, kus paljud pensionärid said eelmise aasta detsembri ja uue aasta jaanuarikuu pensioni korraga kätte ning summa suuruse tõttu pidid maksma tulumaksu või maksma seda suuremas summas kui tavaliselt.

Selgituseks. Kui pensionäri makstakse tagantjärele korraga mitme kuu pension, siis summa, mis ületab 4700 krooni (3000 kr maksuvaba pensioni + 1700 kr 2005. aasta maksuvaba tulu), kuulub tulumaksustamisele. Ei arvestata, missuguste kuude eest pensioni makstakse – maksustatakse jooksva kuul faktiliselt väljamakstav summa.

Kui aga eelmiste kuude pension oli 4700 kroonist väiksem ja lubatavat maksuvaba tulu ei kasutatud täies ulatuses, siis kantakse mahaarvamise kasutamata osa sama kalendriaasta teistele kuudele. Ühest aastast teise niisugust ülekandmist teha ei saa, st 2005. aastal kasutamata jäänud maksuvabastust ei kanta üle 2006. aastasse.

Kui siiski juhtub, et pensioni ei ole võimalik aasta lõpus vastu võtta ning see kandub järgimisesse aastasse, siis enam kinnipeetud tulumaksu on võimalik tagasi saada pärast 2006. aasta tuludeklaratsiooni esitamist maksu- ja tolliametile.

Pensionäriil on võimalus volitada oma pensioni vastu võtma kedagi teist.

Volikiri peab kindlasti olema tõestatud ja seda saab teha notar, valla- või linnasekretär või statsionaarse raviastutuse juht, kui pensionär on seal ravil.

Kui aga pensionär volitab kedagi avama oma nimele arvelduskontot pangas, siis selleks sobib üksnes notariaalselt tõestatud volikiri.

Pensionide väljamaksmine postiasutustes kestab kuni 20. detsembrini.

ELVE TONTS,

Sotsiaalkindlustusameti avalike suhete nõunik
tel 640 8123, 53 420280
elve.tont@ensib.ee

politseiinfo

Pimedal ajal kannu helkurit

Sügise saabudes teedel-tänavatel nähtavus halveneb ning teed muutuvad libedaks. Helkurit teeb inimese pimedas nähtavaks juba 130–150 meetri pealt, ilma helkurita märkab autojuht jalakäijat aga umbes 30 meetri kauguselt. Pikk vahemaa annab juhile aega, et pidurdada jalakäijast ohutult möödumiseks. Eriti oluline on helkur maapiirkonnas, kus muu valgustus tihti puudub.

Jalakäija on pimedas halvasti nähtav ning seda peab ta liikumisel arvestama. Näiteks tee ületamisel, kui auto tulede abil on raske auto kaugust hinnata, on parem oodata, mitte tormata teele.

Avaris jääb kannatajaks pooleks alati jalakäija või jalgrattur.

Ka jalgrattal peab pimedal ajal põlema nõuetekohane valge tuli ees ning helkurid olema taga ja külje peal.

Helkur võib päästa elu, selleks aga tuleb see kinnitada riiete külge nii, et oleks igale poole nähtav.

2004. aastal moodustas raske õnnetusega lõppenud jalakäijate eksimustest 37% sõidutee ületamine läheneva sõiduki eest. Nagu võis ka eeldada, on selline rikkumine enamlevinud põhimaanteedel ja bussipeatuste piirkonnas, kus autoliiklus tihedam, aga jalakäijatele ohutud liiklemistingimused puuduvad. Kehtib küll nõue liikuda mööda vasakpoolset teepoolt, aga kui bussipeatus paikneb sõidutee teisel küljel, võib reeglitekohane liikumine kergliiklustee puudumisel kohati väga keeruliseks muutuda. Teistest sagedamini satuvad õnnetusse kesk- ja vanemaalised, vanuses 45–75 eluaastat.

Otsasõidud vales sõiduteepoolle liikunud jalakäijatele moodustasid mullu 31% jalakäija eksimusest toimunud maanteeõnnetustest. Märkimisväärne on see, et kui aastal 2002 registreeriti taolisi juhtumeid vaid 5 ja hukkus 1 jalakäija, siis 2004. aastal kasvas õnnetuste arv 22-ni, nõudes 8 jalakäija elu. Sagedamini satutakse vales teepoolle väiksematel kohalikel maanteedel liigeldes, kus auto ilmumine on üllatuseks jalakäijale ja vastupidi. Tihedama liiklusega teedel satuvad teistest suuremasse ohtu teel kõndivad hääletajad. Kuna hääletajate hulgas on valdavalt noored, tasuks seda teemat liikluskasvatuse raames ehk sagedamini käsitleda.

Eriti ohtlik on vales teepoolle liiklemine pimedal ajal ja talvel, mil teepoolne liiklemine võib osutuda võimatuks. Mullu hukkus 8-st sellise reegli eirajast 7 pimedal ajal. Juht ei näe helkurita jalakäijat, samas ei märka ka jalakäija tagant lähenevat autot. Kuigi sarnaselt hukkunuid on ka tänavu, on sellesarnaste õnnetuste tippaeg alles algamas.

Rahulikku ja tuvalist jõuluaega soovides,

konstaablid ILMAR ALA ja JAAN POOM